

Стан розвитку м'ясного скотарства в Україні

О. О. Довга

jabri.kita@gmail.com

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна

Збереження генетичних ресурсів тваринництва поруч з їх ефективним використанням залишається пріоритетним завданням міжнародних і національних аграрних програм, адже у світі спостерігається явна тенденція до скорочення породного складу одомашнених видів тварин. На сьогодні племінні заводи збиткові, не мають коштів для розширеного відтворення і, відповідно, скорочується поголів'я цінних порід, збіднюється загальний генофонд.

Тому мета наших досліджень — проаналізувати сучасний стан племінного м'ясного скотарства в Україні загалом і здійснити характеристику вітчизняних та зарубіжних порід, які є базою для племінної роботи.

Для аналізу стану розвитку м'ясного скотарства в Україні було використано Державний реєстр суб'єктів племінної справи у тваринництві за 2018–2019 рр., для дослідження — методи системного узагальнення, графічний, аналітичний та порівняльно-статистичний.

Станом на 01.01.2020 р. в Україні налічується 52 суб'єкти з племінної роботи, з них 31 племінний завод та 21 племінний репродуктор, в яких утримують 25674 гол. племінної худоби м'ясного напрямку продуктивності, з них бугаїв — 296., корів — 10654; серед них 18715 гол. — у племінних заводах, 6959 гол. — у племінних репродукторах. На сьогодні в Україні розводять м'ясну худобу 12 порід, з них сім порід м'ясної худоби вітчизняної селекції: української м'ясної, волинської м'ясної, поліської м'ясної, знам'янського типу поліської м'ясної породи, симентальської м'ясного напрямку селекції, південної м'ясної, сірої української, та п'ять — зарубіжної: абердин-ангуської, шароле, лімузинської, світлої аквітанської, герефордської.

Племінну велику рогату худобу м'ясного напрямку продуктивності розводять у 16 областях України. Найчисельніше поголів'я м'ясної худоби зосереджене на півночі та заході країни. Лідерами за чисельністю є Волинська та Чернігівська обл., де зосереджено 8,286 та 5,177 тисяч гол. племінної м'ясної худоби. Загалом племінні ресурси скотарства, з урахуванням природно-економічних зон в усіх областях України, розподілені нерівномірно. Значна кількість племінної худоби (51%) зосереджена у 5 областях на Сході України.

За даними аналізу, з 2019 до 2020 р. суттєво зменшилось поголів'я м'ясної худоби у Херсонській, Рівненській, Одеській обл., зникли окремі господарства у Чернівецькій обл.

Найчисельнішою породою м'ясної худоби в Україні є абердин-ангуська: питома вага чисельності племінних тварин цієї породи становить 38%. Серед порід української селекції найбільша питома вага за чисельністю у волинської м'ясної породи — 16%. Поліська порода займає третє місце (14%) серед поголів'я племінної м'ясної худоби.

В умовах тривалої кризи за останні роки племінне м'ясне скотарство в Україні зазнало суттєвого скорочення чисельності стада, звуження породної структури та зміни форми власності. Зокрема, за період з 2019 до 2020 р. галузь м'ясного скотарства в Україні скоротилась на 7%, а племінної худоби симентальської та південної м'ясної порід — на 32–60% відповідно. Проблему збереження цих унікальних порід необхідно вирішувати на державному рівні, оскільки окремі породи великої рогатої худоби м'ясного напрямку продуктивності є надбанням для України. Обов'язком держави є підтримка їхньої кількості на рівні, достатньому для ефективної селекційної роботи та підтримання генеалогічної структури породи.